

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI DIJAK: Egész évre 4 frt. Félévre 2 frt. Negyed-
évre 1 frt. Papok-, tanítók- és községi előjáróknak egész évre
3 frt, a tanító-egylet tagjainak, községi és körjegyzőknek 2 frt
50 kr. — Egy példány ára 8 kr.
Megjelen hetenkint egyszer: vasárnap.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos
B E T E G H P Á L.

Hivatalos hirdetések 100 szóig minden szó 2 kr, azonfelül 1 kr
magánhirdetések □ cm.-kint 3 kr, többszöri közlésnél 2 kr-t
közöltenek. — Bélyegdíj külön 30 kr. — Nyílt-tér sora 50 kr
Hirdetés és nyílt-tér díja előre fizetendő.
Hirdetéseket a lap részére elfogad minden hirdetői iroda

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: B E T E G H P Á L könyvnyomdája és könyvkötészete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések és hirdetések intézendők.
Kéziratok nem adatnak vissza.

A kit a magyar nemzet szeret . . .

Az utóbbi napokban szomorú hír terjedt el a magyar hazában . . .

Megdöbbenéssel, súlyos aggodalommal olvassuk, hogy beteg . . .

Nem akarjuk hinni, hogy a hír valóság. Egyik újság után a másikat vesszük elé s keressük a szomorú tudósítás czáfolatát . . .

Egyik lap sem hoz örömhirt.

Mindenik azt mondja: **beteg a magyarok nagyszonya, Erzsébet királyné.** Betegsége nem életveszélyes, de fájdalmas.

A déli éghajlat enyhe levegője, a fürdők gyógyító hatása alig enyhítették a nagy beteg szenvedéseit; a kór feltarthatatlanul harapózott tovább. Idegbetegség, vérszegénység, szivbaj, álmatlanság és étvágytalanság emésztik a mi mély hódolattal szeretett királynénkat.

Most már a szerető család is a tudomány, segítségére megy, hogy enyhítsék a jó királyné szenvedéseit, feledtessék a fájó sziv keserves kinjait.

Ó Felsege a király, Mária Valeria kir. hercegnő és Ferencz Szalvator kir. herceg lesznek a beteg mellett.

Elgondolkozunk . . .

Gondolatunkban magunk elé idézzük a legelső magyar család, a király családja hosszú történetét, egy félszáz év tomboló viharait és verőfényes napjait . . .

„Forgó viszonság járma alatt nyögünk;

Tündér szereposánk kénye hány, vet . . .“

Bömbölő orkán kezd meg a félszázévet, melynek nyomdokain ezrek kiomló vére, halálhőrgése az utmutató. Milliók könnye, jajkiáltása, néma fájdalma rémes álomként nehezedik évek során át a nemzetek és az uralkodó sebzett sziveire.

E fájdalmas emlékű korszakban akkor kezdett a magyarok hazája felett a hajnal pirosága először mutatkozni, mikor a szép, fiatal, minden jóért, szépért, nemesért lelkesedni és tenni tudó Erzsébet bajor kir. hercegnő Ausztria császárnéja lett.

Elhagyta gyermekkori otthonát, szülői hazá-

ját, hogy az új fészekben új otthon teremtse; hogy császári férje mellett közvetlen közelből ismerje meg új hazáját s nemes sziveik sugallatához képest fáradhatatlan kitartással dolgozzanak népeik boldogságán, előmenetelén.

Eljött hozzánk szegény magyarokhoz is. Hamar megismerte erőneinket, gyengéinket s e perzstől kezdve őrzőangyalunkká lett. Jó tulajdonságainkat, királyhűségünket, történelmileg bebizonyított erőnket, megtörhetetlenségünket a szerető, gondos anya buzgalommal védte, oltalmazta ott a legmagasabb körökben.

Mikor aztán király és nemzet fátyolt borítottak a multra, akkor Erzsébet magyar királyné évenként eljött hozzánk, hónapokat töltött a gödöllői kir. kastélyban és Budapest ősi királyi várakásában.

Ekkor ezerszer, meg ezerszer volt alkalmunk tapasztalni, hogy őrzőangyalunk a szerető, gondos anya mindenre kiterjedő figyelmével buzdit, vezet, lelkesít munkára; hogy együtt örvend velünk előhaladásunknak, sikerneinknek s osztozik bánatunkban, aggodalmainkban.

Gödöllő s hazánk sok vidéke tehet tanuságot arról, hogy Erzsébet, a magyarok felséges királynéja, a föld népe elől sem zárkózott el, hanem itt belépszélt a porleánykával, kinek fogalma sem volt az egyszerű asszonyság magas rangjáról; ott a kétségbeesett nélkülözés szünt meg váratlan uton; amott a szegény sokgyermekű, beteg családfő, vagy özvegy asszony kapott ismeretlen jótétől orvosi gyógykezelést, orvosságot, anyagi segítséget.

Új korszak nyílt meg a magyar nemzet és a királyi család életében.

Király és nemzet egyesült erővel dolgoztak, hogy szép jövőt biztosítsanak utódaiknak, a következő nemzedéknek.

Az alkotmány helyreállítása a birodalom mindkét felében pezsgő tevékenységet teremtett; a régi sebek kezdtek behegedni; a királyi gyermekek majdnem mind nagykorúak lettek s a legszebb reményekre jogosították a felséges szülőket és népek millióit.

Ekkor állott elő az a rettenetes katasztrófa,

mely megdöbbenő tragikumával gyászba borította az egész magyar nemzetet s vigasztalhatatlan keserűséget, pótolhatatlan veszteséget okozott a szerető szülőknél, kiknek legszebb reményeit rombolta szét a kérlelhetetlen sors.

A népszerű királyfi, Rudolf trónörökös borzasztó halála végzetszerűen hatott a mélyen érző anyai szivre. Erzsébet királyné Ó Felsege fájdalmát már nem tudta enyhíteni a magyar nemzet rajongó szeretete. A titkon emésztő bánat rombolni kezdte a törékeny, gyöngye testet. Gyászruhája állandóan hirdette, hogy a régi szivjóság megmaradt ugyan, de az anya legnagyobb örömét, boldogságát, büszkeségét eltakarta az a szomorú hant . . .

Elgondolkozunk . . .

Hát a trón szédítő magasságban is megvanak a hétköznapi gondok? Hát a magyar nemzet rajongó szeretete sem tudja boldoggá tenni, a kit szeret? . . . Balszam ez csak az anya vérző sebére, mely egy percig elszibbasztja sajgó fájdalmát, óriási vesztesége érzését, de gyógyítani, feledtetni nem tud.

Az anya a királyi trón légkörében is anya s örömei, fájdalmai semmiben sem különböznek a pórásszony örömeitől, fájdalmaitól . . .

A magyar nemzet minden tagja együtt érez szeretett királyi családjá minden bánatával; mely megindulással, aggódó érdeklőséggel tekint Nauheim fürdő felé s buzgó ima szól milliók ajakán a mindenk Urához, hogy a magyarok mély hódolattal szeretett nagyszonyát Erzsébet királyné Ó Felsegét mihamarabb meggyógyulni engedje, hogy még sokáig teljesíthesse királynői szép hivatását népei boldogítására, felséges családjá örömeire.

Köpeczi.

Hasonló az egész világon nincs . . .

Ezt mondja többek közt az „Ellenzék” f. évi július 4-iki számában „Siculia” cz. cikkében a Deák Gyula mérnök és neje Végh Irma által feltalált „gyümölcs-zuzó, áttörő és szűrő” gépről az e hó közepén megalakuló „Siculia Rézvénytársaság” felhívásának ismertetése után.

TÁRCSA.

Ötthon.

(A „Székely-Udvarhely” eredeti tárczája.)

A Hargita felett
Sötét felhők szállnak.
Tépelődő lelkem
Gondjai ott járnak,
Mint valami árnyak.

Hogyha fáj a szivem,
Meszebe az élet,
Drága szülőföldem
Felkereslek téged,
S lelkem újra éled.

A Hargita tövében
Kis házikó csendje.
Egy jó öregasszony,
Életem szerelme:
Imádkozik benne.

Érzem az áldását
Most is e fohásznak:
Meggyógyul a szivem . . .
A Hargita felett
Arany felhők szállnak.

Fülei Sz. Lajos.

A tilinkó története.

Mese az egész. E pillanatban felgyul lelkem világában a visszaemlékezés varázs-fáklyája, melynek tündéres fényénél látom meglevenedni a boldog gyermeki kort, midőn a tanórak bevégezése után az

ujjászületett természet megnyilatkozásakor egész sereggestől a Nagy-Küküllő agyagos, fővényes partjára siettünk, könyvvel hónunk alatt. A könyvet nyugalomra helyeztük valamelyik fa törzsénél, mint a halotat a temető fűzei alá. C-ak a mézgas fűzfák pálcza vastagsága ágai lehetnének tanunk, hogy mily pogány kegyetlenséggel vágdostuk le a czeának megfelelőket. Nem pálczákat akartunk csinálni belőlük; mert azoknak láttára már az iskolában rettegés szállotta meg egész valónkat, sem nem ostorveleknél szántuk; hiszen azokat odahagytuk apáinknak, kik lecskéztek ostarokkal a jámbor kérődzőket. Tilinkókat csináltunk belőlük, hogy azoknak messze sikoltó hangjaival alkalmatlanságot szerezzünk közelünk professzorainknak. S hogy a kollégiumi zajt és lármát még változatosabbá tegyük, a kereszturi szombati vásáron a feleki oláhoktól bodza fából készített hat-lyuku furulyát vásároltunk az írószerek árából, melyet anyánktól könyek között csaltunk ki a csekefalvi utca szögletén. Némelyek a primitív hangszereken még primitívebbül utatták be tehetségüket; mások meg egyes népdalokat is el tudtak fujni rajtok, ez utóbbiak közül való magam is, lettünk diák korunkban kedvencei az alsó kereszturi fonóknak, a piros arczu, darázs dereku leányok előtt; nem kis bosszuságára a székely legényeknek . . .

Nem tudom: azon időkre való visszaemlékezés-e, vagy a budapesti és kolozsvári színházak orchesterében a zenekar akkordjaiból kihallható üveghangok visszhangjai-e, amelyek a háborgó külvilágtól ostromolt és prózáivá vált lelkemet a romantikus poésis boldogító világába sodorják, mint a rohanó ár az útjában lévőket? Annyi bizonyos, hogy valahányszor hallucinatio útján mindezeket szobám csöndes, négy fala között is messziről-messziről visszahangzani halom, lelkem szárnyakat kap és a köznapiasság köréből felemelkedik az idealizmus delelő pontjára és a magas-

ságból egyszerre belátom a délibábos Alföld kolompós nyájait, az égbe nyúló bérczeknek juh, kecske csordáit nomád pásztoraikkal, a kiknek furulyájára megreszket a róna ide-oda ingó nádja s a hegyoldal sötét zölde bokra. Megmozdulnak, feltámadnak a feledés sirjába temetett mult idők emlékei és vagnám gond nélkülű gyermek lenni újra! Lovagolni fűzfa sipot fujva, abban a boldog gyermeki korban, a mikor még gondos szülők lesték el ohajtásaimat, s a nagy világ hatalma nem separt volt még engem is a többiek közé! De, a mikor ez igen egyszerű szerszámoknak: fűzfa tilinkónak, jávorfa furulyának művészes megszólaltatása érinti meg szivem hurjait, tovább-többré vágyom. Provenceba visz utam, hol a hőterhelt hegy lábainál elterülő bársony füves lapályon a honfi szeretetnek tüzelő, a honfi bánatnak és vesztett szerelemnek méla bus hangjával együtt lelkesedem, vagy együtt sírok . . .

Mese az egész. Lehet való is. Nem tudom látam-e, nem hallottam-e, vagy úgy álmodtam az egészet egykor régen . . .

A csavargós Zagya mosta partjait a kis bérczes falunak; határa felnyulik a Mátra erdői bérczei közé.

Egyes csucajai magasba merednek, mintha farkaszemet akarnának nézni az aranyos sugaru nappal és reszkető csillagokkal. Jéghideg forrásokból csörtet itt is, ott is alá egy-egy hegyi patak, melynek kristály vizében fürge pisztrángok kacérkodnak, mintha üzné, mintha fogadásból utol akarná érni a Tiszába siető Zagyvát. A faluban jámbor, munkás nép lakik; a bércz oldalán fiatal pásztor legelteti nyáját. A falura az éjszaka hollószárnyaival ereszkedik alá; a néma csendet egy-egy vidéki torony órája ütése, itt a nyáj kolompolása szakítja meg s akkor hallszik a faluból zene és multság zaja, mikor a vándor szellő azokat szárnyaira véve, ajándékuul viszi a Mátra hegyoldal bokrainak is.

Mit tagadjuk, némi örömet érzünk akkor, midőn épen az „Ellenzék“ hasábjairól olvassuk ezen nagyok tetsző mondást, mert tudjuk, hogy igaza van, s mert ezzel a vármegyénk közszeretében álló főispánja elnöklétére vált oly áldásdusan működő iparfejlesztő bizottságunknak minden kicsinyeskedésen felül emelkedett, józan gondolkodását, az ügy érdekében teljesített nemcsak hivatását és szakbírálatát is elismerve látjuk s egyúttal elégtételt lapunknak, — a „Székely-Udvarhely“-nek — hogy az első kapavágástól kezdve kitartott a sokak által kicsinyelt s a fővárosi és vidéki sajtó által nem méltányolt rendkívül hasznos s a néptáplálékra nézve pedig korszakalkotásra hivatott találmány mellett.

Nincs szádekkunkban felfújni és magasztatni az „Ellenzék“ nevezett cikkét, nehogy — mitűn a föltalálók lapunknak munkatársai — esetleg részrehajlással vádolhasson valaki; e helyett a cikket közöljük a következőkben:

„Nem mondhatnám, hogy valami jeles feltaláló nép vagyunk. E tulajdonságot csak a jövő századra előlegezi nekünk koszos regényírónk. Ha volt is egy néhány magyar találmányunk, azt rendszeren első sorban mi magunk siettünk agyonütni, hogy azután praktikus külföldiek, mint sajátjaikat, feltámasszák. Így volt ez a multban, számos eset bizonyítja s jórészen így van ma is. Minden külföldi: jó; minden hazai: mosolyt és kétkedést ébreszt. Ezt már belőlünk bajos kiverni. Ez a nemzeti önbizalom hiányának egyik jele.

Egy székelyföldi mérnök feltalál egy gépet, melyhez rendeltetésre hasonló az egész világon nincs. Furja, faragja évekig, tökéletesíti és végre — falusi cigánykóvács segítségével — összeüti az első modellt. Aztán működésben bemutatja itt is, ott is, magas hatósági személyeknek, testületek előtt. A gép jó, munkája tökéletes, nagy hivatása nyilvánvaló. Az eredmény: fejesóválás, kritikus mosoly, legjobban esetben szóbeli biztatás. Ám a találmányt értékesíteni kellene, mert az előállítás utazgatás, a szabadalmi díjak sok pénzbe kerülnek s ész és vagyon ritkán adatik egyszerre valakinek. Értékesíteni? de hogyan? Hát ki reszkíroz ma nálunk ilyesmire? Több élvezetet nyújt a „osóndes“ és más ilyen nemzeti befektetések.

Végre is, mikor már a szabadalom majdnem dobra került, örömmel jegyezzük föl: összeállott egy kicsiny, lelkes társaság, több lelkesedéssel, mint anyagi erővel és kezébe vette az ügy kivételét. Im, ez a Sicilia története máig. Ismerve a társaság tagjait, nem kétkedünk abban, hogy a kezdetet siker fogja követni, hogy a „Sicilia részvénytársaság“-ot rövid időn összefogják hozni.

És most elmondjuk hogy első sorban mi indított minket e cikkely megírására.

Köz tudomású dolog, hogy gyümölcstermelésünk és értékesítésünk mai állapota alig nevezhető töbnek: szép reményekre jogosító kezdetnél. Pedig arról, hogy gyümölcstermelés miért szükséges, miért hasznos és hogy hazánk s főképp hazarésziünk mennyire van e termelési ágra egyenesen praedestinálva, úgy hiszem ma már nem szükség studiumokat írni. Tudjuk, hogy épen százszor annyi gyümölcsfa elférne kertjeinkben, mint a mennyi van s talán emelkedne is ily arányban a fa-nevelés, ha volna valamelyes mód a könnyű, a biztos értékesítésre.

De melyik az a mód? Ez a kérdés. Megmondjuk egyszerűen: a feldolgozás. Persze, ezt is megmondták már mások régebb, de a kivételre egyáltalán nem voltak számbavehető eszközeink. Most már van egy gépünk (ha ugyan a miénk lesz...), amely körülbelül ugy viszonylik minden eddigi gyümölcs feldolgozó eszközünkhöz, mint a cseplőgép a sarlóhoz.

Egyetlen gyümölcsünk volt eddig a szilva, a melyből izet nagyobb mennyiségben is előállítottunk s ezt is hogyan? Kézzel magolva és szítán áttörve. Pedig a legtöbb gyümölcs alkalmas az iz készítésre, első sorban: az alma.

A Sicilia gépen egy ember husznak a pepecselő munkáját végzi el egy kerék hajtásával. Egyszerre magol, áttör és sürit. Egy munkával készít áttört izet és

Sötét borulat nyomja az égő szemű, deli pásztor agyát. Nyugalmat keres mindenütt, de nem talál sehol. Nyugalomra van szüksége, pedig nem fáradott el, csak szívét nyomja valami oly nagyon s ha ettől megtudna szabadulni, boldogabbnak érezné magát a kakaslabon forgó vár aranyba öltözött uránál. Kezébe venné tarisznyába dobott jávor-furulyáját s ajkához tenné, hogy eltemesse azzal égető bánatát; ah! de oly keserű az most, mint ha méreggel kenték volna.

Hogyne? Hiszen e furulya oka mindennek! Ha ennek lágy hangjaival nem lágyította volna meg a falusi büszke bíró: Szabó Péter leányának Boriskának szívét, most nem nyomná lelkét semmi. De a furulya csodát tett. Boriska, a gazdag leány, ki még szép és takaros is hozzá, beleszeretett Német Gyuriba, a szegény bojtárba és ez ő belé. Mert azt felesleges is mondani, a vidék tudja, hogy Német Gyuri a legjobb tilinkós volt a Mátra alján. Mivel is hódíthatta volna meg egy oly ágról szakadt szegény legény, kinek a hatlyuku furulyán s néhány darab birkáján, meg a felvevőjén kívül nem volt más egyebe a szabadságánál? Ámde Szabó Péter uram számító ember volt, ki leányát a Zagyva partján holdakkal bírónak adja; bánja is ő, hogy szeretik-e egymást, völegény menyasszony. Így adta férjhez Gábor Mihályhoz, bár a szép Boriska veresre kísírta szemét s váltig hajtogatta, hogy szed neki mérget Német Gyuri és megéti magát.

A Szabó Péter uram házában mindenki vig volt, még az öreg pap is, csak Szabó Boriska volt szomorú; rózsás arca sáppadt, mint a viasz; eper ajka fehér, hideg, mint a hó. A Mátra-hegy oldalán is minden bojtár nyugodott sújtásos szürén, csak Német Gyuri szemére nem jött nyugtató álom. A szive fájt, a szive vérezett. Nem elég fájdalom volt-e ez?

bort. A ki ért ezekhez, az tudja: mekkora különbséget jelent e munka.

Uj élelmi és ital cikkeknek nagyban való előállítását fogja eredményezni ez az új feldolgozási mód, az értékesítés nagymértékű előmozdításán felül.

Uj, olcsó és egészséges élelmi szert és italt kap a nép s talán a mostani nehéz viszonyok között ez is jókora figyelmet érdemel.

A találmány hasznos és realizálása a köz szempontjából is égető szükségét képezi. Ajánljuk e tárgyat gazdáink figyelmébe s óhajtjuk, hogy a megvalósítást célzó törekvéseket teljes siker kövesse.

TANÜGY.

Koronai gyűlés. Mint lapunk mult számában már említettük, a vármegyei általános tanító-egylet udvarhelyi járási fiókköre f. hó 14-én, csütörtökön délelőtt tartja meg Korondon rendes nyári gyűlését. Ezen gyűlés iránt annyival is inkább nagy az érdeklődés, mivel a fiókkör keblidarája azuap este 8 órakor táncozzal egybekötött hangversenyt rendez. A nagy gonddal és szakértelemmel összeállított műsor következő: 1. Hymusz- Erkel-től. Zenekísérettel éneklő tanító dalárda. 2. Troubadour- Garay-tól. Szavaja: Kun Sarolta, felsősófalvi állami tanítónő. 3. Puszták fia- Hubay-tól. Hegedű-szóló, cimbalom kísérettel. Játsszák: hegedűn Baczó Lajos küsmödi ev. ref. lelkész és cimbalmon: Nagy László udvarhelyi ev. ref. énekes. 4. Párisi ifjak- Verdi-től. Férfi négyes. Éneklők: Tóth Vilmos szt.-abrahámi áll. tanító, Nagy László udvarhelyi ev. ref. énekes, Poppov Péter kir. tanfelügyelői tollnok és Baczó Lajos küsmödi ev. ref. lelkész. 5. Munkácsi rab- Jókai Mórtól. Előadja: Veress Mózes felsősófalvi állami tanító. 6. Cimbalom átiratok- Wieser Kálmántól. Játssza: Szeitz Margit felsősófalvi állami tanítónő. 7. Erdő alkonya- Schmölzter B. L.-től. Éneklő tanító dalárda. 8. Tánca. Az előkészületek után itélve, a tanítói testület mindent elkövet, hogy a közönségnek élvezeteljes estét nyújtson. Részünkről is őszintén üdvözlöjük a tanító nemcsak magalmát s óhajtjuk, hogy a biztos erkölcsi siker mellé tekintettel arra, hogy a hangverseny jövedelme a dalárda pénztára javára fog fordítani, az anyagi eredmény is jutalmazza meg derék tanítóinkat! Fel téhát Korondra!

Tanítói közgyűlés. Az „Udvarhelymegyei róm. kath. általános tanító-testület“ e hó 4. és 5-én tartotta meg évi rendes közgyűlését Jung-Oseke Lajos apát elnöklése alatt. Negyediken (hétfőn) d. e. 10 órakor papok, tanárok, tanítók s tanügybarátok, mintegy negyvenen az elnök vezetése alatt Szentkeresztbányán a Lántzky Sándor bányatelepét a legaprólékosabb részletekig megtekintették s onnan délkei Lővértére kocsiztak, hol megérkezés után mintegy órai pihenéssel meg fokozott, képzelhető étvágygal elfogyasztott ebédvégeztével kezdetét vette a közgyűlés, melyet az elnök paedagogiai eszmékben gazdag beszéddel nyitott meg. A közgyűlés tárgyait az évi különböző jelentések, sikerült felolvasások, szavaltatok, keblid ügyek és indítványok képezték. Az első nap így elég élvezhető volt, de nem az a második. Másnap (kedden) a kora reggeli órákban a lehető legkényelmetlenebb uton gyalogoltak Lővértől az almási barlanghoz, hogy előre felisgázott látási viszonyokat kiélgezhessék. De oh fatum! minden igyekvés hasztalan volt, mert a Vargyas-patak kiömlése a barlanghoz való közeledést megakadályozta anél is inkább, mert a gyaloghídat is az áradat elsodorta volt. A társaság — mint tudósítónk írja — a lövetési intézköket okozza a figyelmetlenségért. E kudarc után 4 órai gyaloglással a Királyfürdőhöz vonult a társaság s ott sem sok látni valót talált és így meglehetősen lehangolva vonult ki-kí otthonába.

Irodalom.

(Boc.) Székely Történetek. Irta Csulak Lajos. Megjelent Kolozsvárt Ajtai K. Albert könyvnyomtató műhelyében, 1898-ban. Ára 1 frt 20 kr.

Még kétszer viradott meg a Mátra-hegy alatti kicsiny faluban a bádög-tetejű toronyban úgy sirtak a harangok. Sok nép gyülekezett a Gábor Mihály akáczos udvarára. A gyásznak az ahhoz érték ajakán felzendült; itt-ott egy pár vén asszony kékes zsebruhája mögül sugdosott. A szomorú menet megindult; a temetőbe ért. Szabó Boriskát sötét, rideg sirba helyezték, aztán nehézséggel eltakarták.

A sokaság szétozódott, mint a köd az erőteljes nap feljöttére. A faluban azt beszélték, hogy Boriska gyufát ivott s azért halt meg, mert szerelmét nem akarta Gábor Mihályval megosztani.

Ki tudja: hogy volt? A csendőrök pedig Német Gyurit keresték, le akarták tartóztatni, hogy a mérget ő adta Boriskának. Német Gyurit élve, pedig egész éjjel keresték, nem kapták meg a Mátra sűrűjében, csak reggel holtan, átlótt homokkal a Boriska friss sir hantján, jobb kezében pisztolylyal, pörge kalapja mellett bokréta helyett furulyával. Aztán őt is eltemették; de akkor csak egy harang szólott a bádög toronyban; az öreg pap sem kísérté, hanem csak kápánja, sok nép sem volt, csak néhány pajtása, kikkel együtt uralta a Mátra erdő oldalait.

A községi bíró a Gyuri pisztolyát az egyik határörnek bizta gondjába. A furulyát pedig, a melyből bár virtuskodtak a falu legényei, senki sem tudott olyan nótát kifújni, mint Német Gyuri az öngyilkos bojtár — hogy ne lássa, darabokra törte és a tűz lobogó lángjai közé dobta.

Ez a tilinkós szomorú története. Boldog ki művészi játékával nemcsak hódít, de célt érhet, babért szerezhet.

Demeter Dénes.

Csulak mindjárt első rajzában azt mondja, hogy: „A székely alázatos és büszke; bugyuta és okos; alattomos és nyílt szívű; fősvény és vendégszerető; rászéd, ha tud és odaadja az ingét; orthodox és modern; szegény és gazdag. Eenyi contradictio! Már most keresd meg az összekötő szálakat!“

Valóban nem is keresi az összekötő szálakat, hanem bemutatja a székelyt otthonában; ellesi a mindennapi élet szövevényéből a jellemzőt, a szépet s azt eleven tollal, ötletesen, magyaros, inkább székelyes, kellemesen egyszerű nyelven, apró történetek alakjában mutatja be az olvasónak.

Tizenöt kis képet tartalmaz a 12 ives füzet, melyek nagyon jól sikerült, kellemes olvasmányok. Alig egy-kettő van közöttük olyan, melyek a mese teljessége vagy a kidolgozás világossága tekintetében némi kivánni valót engednek meg. Csulak nemcsak a székely népet ismeri tövéről-hegyére, de nyelvét is oly ügyesen kezeli, hogy — ha majd kiforrik — legjobban népies prózáiróink sorába küzdheti fel magát. Ugy legyen! Hisz nálunk Székelyországban még mindig bányászokra van szükség, hogy megismerjük rejtett kincseinket.

Mi székelyek bizonyosan magunkra ismerünk minden egyes képen, de kívánatos volna, hogy a magyarok is ott a Királyhágón kívül mentől szélesebb körben olvassák a Székely Történetek-et, ismerjék fel a magyar haza végvárát a székelyt; s ne történhessék meg az a szomorú eset, mikor a magyar alföldi kereskedő azt írja hozzánk, hogy miután az ő családjában senki sem tud másképen beszélni, mint csak magyarul, szeretné ha olyan székely fiút küldenének hozzá tanulni, ki legálább valamiképp tud magyarul.

Mi bizunk az olvasó közönség izlésében s hiszünk, hogy a Székely Történetek első kiadása rövid idő alatt elfogy.

A második kiadásra való tekintettel — úgy az olvasó közönség tudtán kívül — megsugunk a szerzőnek egy pár kitógást.

Alakjai néhol elfelejtettek székelyül beszélni; máskor az íróra is elragad a székely-izmus.

Nézetünk szerint — a székely szótárban a „tolonc, küldönc, zenetanár, körülmény, hivatalnok“ ismeretlen, barbar szóalakok, a „kérdezte a korosmárost“ pedig germán szóvonás. Lám a „mérnök“-ből is „mérnek“-et csinált a nép nyelvtervezke! Ez sem jó, de az még rosszabb.

»Kecsua, kajak, küsruva, zabé, mustya, pupilos, trokis, mouyók, esz (különleges értelemben), heugér, eszteukedhez egy heug, rókucza, rityolódni, agás, gyirkos, kalamajka, hével-lével, csingó, fézsi, eszeke, kaptan-fereg, mejjék, ontók, kurti, karucza, firisko, rokoja, foncsika, pitar, terép, zeke, csokla« táj-szavak, melyek mint a háztartás, a ruházkozás, a mesterség és különböző eszmék szavai, a székely nyelvnek még nem eléggé kiaknázott, több-kevesebb értékű kincseit képezik; melyek még Székelyországban sem mindenütt ismeretesek; s melyek közül sok az irodalmi nyelvben is helyet követel magának: nagy olvasó közönségre számító műben ma még csak csinynyan alkalmazhatók. Szükségesnek tartottuk volna, hogy a székelyül nem tudó olvasók érdekében e szöveget a szerző a lapok aján, vagy a füzet végén röviden értelmezte volna.

Végre az 58. és 66. lapon két oly pórias kifejezés van, mit a népiességgel sem lehet megokolni.

Most már nincs semmi hátra, mint hogy Csulak Lajos előttünk fekvő művét — hogy úgy fejezzük ki magunkat — a székely irodalom, a székely népiismeret terén előhaladásnak és mulattatónak hasznos munkának tartunk: az olvasó közönségnek a legmelegebben ajánljuk.

A csinos kiállítású, 192 oldalos füzet szerzőnél Segesvárt és Gyertyánffy Gábor könyvkereskedésében Sz.-Udvarhelyt kapható.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Kérjük mindazon t. előfizetőinket, kiknek előfizetése már lejárt, szíveskedjenek azt minél előbb beküldeni a s a fűrdődény beállítás alkalmából az esetleges lakásváltoztatásokat levelezőlapon velünk tudatni, nehogy a lapnak küldése fennakadást szenvedjen.

— Személyi hírek. Mult számunkban említettük, hogy Révai Manó talyai birtokos, nyug. főreális tanár, a gözeke rigolozás bevezetője az e hó 5. iki gazda-értekezleten résztvesz Dicső-Szent-Martonban. Az értekezlet igen nagy érdeklődéssel folyt le s nevezett birtokos városunkat is felkereste és Ugron Gaborral e tárgyi hosszasanban értekezett. — Fülel Sz. Lajos fővárosi hírlapíró, lapunk munkatársa; — Kassa y F. József szombathelyi kir. pénzügyi tanácsos, pénzügyigazgató; Kissa Daniel mav. távirada-ellenőr Budapest-ről; Derssi K. Ferencz szentesi kir. főgyim. tanár városunkba érkeztek.

— Miniszteri elismerés. A földmívelési m. kir. miniszter Lauyi Imre helybeli m. kir. postafőnök-földbirtokosnak a méhészet föllendítése körül szerzett érdemei elismerése jeléül Sötér: »A méh és világa« cz. jeles művét ajándékozta.

— Az országgyűlési képviselőválasztók városi névjegyzéke tolyó hó 5-étől bezárólag 25-ikéig a városháznál közszemlére ki van téve. Az ideiglenes névjegyzék ellen a jogos felszólamlások e hó 5-ikétől 15-ig, a felszólamlásokra teendő észrevételeket pedig e hó 16—25-ig a központi választmány elnökénél írásban lehet megtenni.

— Halálozás. Dr. Szász Béla, a Ferencz-József m. kir. tudományos egyetem nyug. tanára, a M. T. Akadémia levelező s a Kisfaludi Társaság rendes tagja, Kolozsvár sz. kir. város tiszteletbeli főjegyzője stb. e hó 7-én élete 59 ik, boldog házassága 30 ik évében, hosszas szenvedés után befejezte szeretetben és tevékenységben gazdag életét. Halálát neje, dr. Szász Béláné szül. Mentovich Julián kívül gyászolják: Szász János; Szász Anna, férj. dr. Gyarmathy Dezső és gyermekeik: Ferencz és Lilli; Béla; Irén, férj. Székely Ödön és gyermekei: Irén; Szász Róbert, Lili, Ilona, Erzs, Demokos, Andor, Fanni, mint gyermekei, illetve unokái. Özv. Horváth Sámuelné, szül. Szász Julianna, Szász Károly, Szász Róbert, Szász Domokos, mint testvérek, családjaikkal, ez utóbbi néh. Szász Gyula családja nevében is. Özv. Mentovich Ferenczné, mint anyós, Mentovich Gyula, Mentovich Elek, Mentovich Ferencz nejeikkel, mint sógorok és sógornők. Dr. Gyarmathy Dezső, Székely Ödön mint vök. Beretvási Ferencz, mint leendő vő.

— Városunk képviselőtestülete e hó 7-én d. u. 4 óra körül újabb rendkívüli közgyűlést tartott Demeter Dénes h. polgármester elnöklésével. A képviselők sorában a fűrdődény nyomai látszóttak; míg jelentek meg néhányan. A vármegye alispánja leiratában a közelebbi közgyűlés határozatainak végrehajtását, végre nem hajtasának okadatolását sürgette s ennek folytán a képviselőtestület elhatározta, hogy a várasi vámkiszárazást jelenlegi állapotában Gálffy Endre városi főjegyző vezetésével a folyó év végéig fenntartja, s miután a szesz, hus- és cukor-fogyasztási adók állami kezelésbe kerülnek át, a vámhivatalt jövő évre megszünteti és a város összes javadalmait haszonbérbe adja. Együttal a városi tanács utasítva lett, hogy az erre vonatkozó javaslatokat a legsürgősebben készítse el s terjessze a képviselői közgyűlés elé. Száva Béla városi közs. bir. végrehajtó a részére szabályrendeletileg biztosított, de a belügyi m. kir. miniszter által 3561 897. sz. körrendelettel országosan betiltott Bagatell-végrehajtási illetményért kárpótlást kért, melynek fejében a képviselői végrehajtási-alapból egyszer s mindenkorra 100 frtot megszavazott.

— A Nagy-Küküllő áradása. A városunk közt elfolyó N.-Küküllő a múlt héten majdnem mindennap szakadt eső következtében tegnapi virradóéjjel veszedelmesen megáradt. A folyó mentében eddig is jelentékeny károkat tett a terményekben és takarmányokban. A pályatestek meg vannak rongálva. A közlekedés Bögöz-Székely-Udvarhely közt bizonytalan időre megszünt.

— A kir. adóhivatalok hivatalos óráinak beosztását a pénzügyi m. kir. miniszter 22.774. sz. rendeletével szabályozta. E szerint a be- és kifizetések teljesítésének idejét naponta d. e. 9 órától 12-ig, d. u. 2—5 óráig állapította meg, mely időn kívül az adóhivatalok fizetést sem elfogadnak, sem teljesítést nem köteleznek.

— Tudomásul. A ref. koll.-ban f. hó 5-ikén a Kiss József biz. dr. Mezei Ödön főgondnok elnöklésével ülést tartott, melyen jelen voltak: Szentgerőczy Jakab Gyula alispán, Ádám Albert megyei tb. főjegyző, Lukácsfy Dénes megyei pénztárnok, Gönczy Lajos igazgatótanár, Félégyházi Antal és Kovács Dániel r. tanárok, mint bizottsági tagok. A Kiss segélyre 50 tanuló neveztetett ki: Herczegh Albert, Nagy Sándor, Péter Sámuel, Vargha Károly (VII. oszt. tanuló), Szabó Kálmán, Szén András, Farczadi Béla, Kuncz Ferencz, Ravasz László (VI. oszt. tanuló), Jodál Gábor, Dávid Emánuel, Soós Adolf, C-ulak Károly, Nagy József, Fosztó Dénes, Hegyi Jenő, Apáthy László, Boros Domokos (V. o. tanuló), Felszegi István, Istók Sándor, Bódi Dénes, Donáth László, Lányi István, Apáthy Zoltán, Pavelka Jenő, Viski Károly (IV. oszt. tan.), Borna Samu, Bálint János, Ferenczi Pál, Kis Károly, Molnár Mózes, Nagy Elek, Péter Géza, Szabó Miklós, Nemes Zoltán, Otás Gábor (III. o. zt. tanuló), Bedő Béla, Szörnyű Béla, Mezei Ödön, Hrobony Adolf, Fanesali Sándor, Kisfaludi Mózes, Miklós Pál, Nagy Lajos, Szabados József, Szabó Gyula (II. o. tanuló), Péter Endre, Gönczy Gábor, Molnár József (I. oszt. tanuló), a kik egyenként 25 frt segélyben részesülnek.

— Nagy állatsereglet érkezett tegnap délután városunkba. Özv. Kopeckzi Jánosné a tulajdonosa és Inzelt Gyula a művezető. Ma este 8 órakor kezdődnek az előadások a fapiacz-téren. Ajánljuk közönségünk figyelmébe.

— Nagy idők tanuja. Sepsiszentgyörgyi Koréh Gergely kir. törvényszéki nyug. irnok és 48-as honvéd élete 72-ik, házassága 33-ik évében e hó 6-án városunkban elhalt. Halálát neje, szül. Bonyhay Nagy Katalinon kívül Koréh Lajos és Klára testvérei gyászolják.

— Petőfi órháza. Ma (vasárnap) adják át hivatalosan Fejéregyházán azt az órházat, melyet hallerkeői Haller Lujza urhölgy saját költségén építtetett, s melyhez az esztergályos munkát Balás Károly helybeli derék iparosunk készítette. Az átadásról jegyzőkönyvet vesznek fel s a házat a „Történelmi Lapok” és az Erekllye Muzem számára lefényképezik.

— A falusi fazekasokért. A kereskedelmi m. kir. miniszter a korondi fazekasok helyzetét javítandó, Scheffler Nándor helybeli szakiskolai igazgatót és Maráth József agyagipari szaktanárt azon megbízással küldötte ki Korondra, hogy az ottani fazekas iparosokkal konferálva, állapítsák meg, milyen uton-módon lehetne Korondon a mázas edények készítésére szükséges berendezkedést megtenni. Tekintve azt, hogy Korondon igen sokan foglalkoznak ez ipárral s eddig csak mult századbeli kezdetlegességgel üzték, nem tudjuk eléggé méltányolni a miniszter ez újabb gondosságát.

— Térzene. Kozák Dávid elsőrendű zenekarával e hó 7-én d. u. az ezredéves emlék-oszlop terén mint egy két óráig tartott térzenét adott. Zenekara nem nagy, de igen jó örökből áll s reméjük, hogy naponként szorgalmas tanulás után közönségünk pártfogását csakhamar megfogja nyerni a törekvő banda.

— Elkeresztelés. H.-Karácsonfalván e hó 7-én Kelemen Lajos unitárius vallású községi tanítóval nem mindennapi keresztelő volt. Most született fiúgyermekét Szekeres János ottani róm. kath. pap keresztelte, mely alkalommal a keresztanyai tisztet nevezeti pap — gazdasszonya s a keresztapait pedig Ferencz József lövétei kántor tanító töltötték be. (Beküldetett.)

— A 48-as népszövetség székelykeresztúri köre saját pénztára javára ma (vasárnap) d. u. 3 órakor kezdődőleg a takarékpénztár új helyiségének kertjében zarkörti táncmulatságot rendez. Kedvezőtlen idő esetében fedett helyiségről gondoskodva van.

— Élet-halál harc csendőrök és vadsertések között. Homoródoklándi tudósítónk írja: Mihók Péter és Florea György m. kir. csendőrök e hó 7-én az oklándi őrsről szolgálatban voltak a zombori erdőn. A „Fehérkut” nevű helyen portyázás közben mintegy 30 darab vadsertés csordára bukkantak. A vadállatok csoportja együtt legelészett s a mint egyik kis malacot társa megbántotta, összeröfönt az egész csorda és a közelben volt csendőrökkel összeütköztek. Valóságos élet-halál harc kezdődött csendőrök és vadsertések között. Florea a fegyver szuronyával védte magát, míg Mihók gyorsan czéba vette az egyik támadó gönnyét s oly ügyesen rálőtte, hogy a golyó a vadállat lapockájába hatolt. Erre a több kau- és koczából állott vadsertés-csapat meglátrált s a bátor csendőrök nagynehezen megmenekültek a biztosnak hitt haláltól.

— Virágzó körtefák. Vármegyénk területén több helyen még jun. végén s július 1-én is a kellő mennyiségű gyümölcsessel megáldott körtefák virágoztak. A virág leginkább a mult évi hajtasokon mutatkozott. Igen leköteleznie, ki e jelenség okát magyarázná. Tanító.

— Uri rablók. Nyika Nyikuláj fejéregyházi lakost e hó 5-én a Sz.-K reszturon törtött országos vásár alkalmával két „ur”-nak látszott ember egy félreeső utcába csalta, hol az egyik „ur” egyedül előre ment s a másik pedig Nyikával utána. Az előmenő pénzes tárczát ejtett el, mit a hátul maradt társa felvett s Nyikát azzal bízta, hogy erőt hallgasson és a tárcza tartalmát majd vele megosztja. Rövid idő múlva a tárczaelvető „ur” visszafordult s a tárczáját Nyikától kezdte követelni. Nyika menyre-földre esküdzött, hogy az nála nincs és engedte magát megmozni. A tárczakövetelő „ur” motozás közben a Nyika derekát övező gyűszűből Nyika 240 frtját is „kimotózta” s tárczával együtt faképnél hagyta s a vizrevitt Nyikát, hogy nyugodtan számlálhassa, meennyit fog kapni a tárcza tartalmából — ingyen... A két jómadarat a székelykeresztúri csendőrség egész Segesvárig nyomozta, de persze — eredmény nélkül.

— A felszázados évforduló emléke. A szabadságharc felszázados évfordulójának hatalmas művészi emléket emelt három képiro művész: Vágó Pál Spányi Béla és a lengyel Styka Jan. Megfestették Nagy-Szebennek 1849. márczius 11-ikén Bem által történt jelenét. 120 méter hosszú és 15 méter magas óriási vásznon élénk varázolták Bem apó egyik legszebb diadalát, a magyarok első győzelmét az osztrák-orosz szövetségeseken. Szemünk előtt foly le az ütközet, magunk is benne vagyunk a csata hevében és mi is érezzük, hogy győzelem lesz a vége ennek a tusának, olyan reménykedve nézünk a „hős leugyel”-re, a veressipkásokra, a halálmegvető székelyföldelőkire, a száguldó huszárokra. Fényes táborokara élén vizsgaszemmel kíséri a harc minden mozzanatát a hős vezér. Amodább kaszás göbök roppank össze a szuronyos muszkával. Jobbra Köburg-, Vilmos huszárok fergegje szalajta meg a muszka ágyukat, futva közel végős rohamra a veressipkás 11. zászlóalj. Él, mozog, küzd minden alak, hullámlzik az egész had s hogy teljes legyen az illúzió, művészi kéz családka földdel kötötte össze a vásznot, a festett fű, fa összeolvad az igazival és nem tudod, melyik a művész s melyik a természet munkája. — Végeztül maradt, a ki nekünk a legkedvesebb. Különváltan, a győzelem reményétől lelkesülten hatalmas lovon ül Petőfi Sándor, a szabadságharc Tyrtacusa, a szabadság dalosa, a szabadságról elvett költő. Magyar-lengyel testvériség két legnagyobb alakját: Petőfit és Bem apót. — A ki látta ezt a képet caak egy moudani valója van még: — Pesten jártában senki el ne mulasztja megnézni a Bem Petőfi körképét!...

— A kézdívásárhely — ojtói vasut műszaki tervei- nek kidolgozásával Visnovszky Sándor budapesti mérnök van megbízva. A vasut engedélyesége Bédi Tivadar földbirtokos. A terepszemlét a mult héten tartották meg, mely alkalommal a vonal irányát következőleg állapították meg: Kézdí-Vásárhely—Szentlélek—Szarázpaták—Kézdí-Polyán—Kurtapatak—Esztelnek—Csomortán—Almás—Bereczk—Soósmező. A vasut a Magyarors fensikok serpentineken és alaguton haladna át.

— Nyilvános számadás és köszönet. A székelyudvarhelyi evang. református egyházközség által folyó évi június hó 12-ikén rendezett mulatságra gyűjtés folytán adakoztak Nagy Lászlóné és Bem Gusztávné ivén: (Folytatás) Bartók Istvánné 4 frtot. Miklósi Károlyné 3 frtot. Doros Györgyné, K. Szalai Albert 2—2 frtot. Miskoleziné, Gyarmathy Ferencz, Tompa Árpádné, Voith Geróné, Scheffler Nándorné, Barabás Jenóné, Szabady Tivadarné, Székely Dénesné, Sándor Ferenczné, Fankovich Gyuláné, Nagy I-ma, Kassay Ákosné, Olasz Gusztávné, Márton Jánosné, Rösler Károlyné, dr Vass Miklós, Steinburg Ottóné, Kabos Károlyné 1—1 frtot. (Folyt. köv.)

— A szünidőre nevelőnek, vagy pót-órátnak ajánlkozik egy tanárjelölt. Czime lapunk kiadóhivatalában megtudható.

Székely Están uram válasza Cserepes Mózsibá levelére.

V.

Mózes ecsém!

Azt óvasám a mútkori levelem végén, hogy az újságosináló úr nem harakszik meg, ha még egygyet-mást megírok a disznyóbetegségről. Ezéó hát most es aaró irak, pedig te a marhák betegségről keérdeztél vót. Nó de irak asztág aaró es*, de mivel a száj s a körömfájás mégse ojan veszedemes betegség, — mind a disznyóbetegség, hát elébb a disznyóokról irak.

Enynye be jó, Mózes ecsém, hogyha ezenul az alispány ur beírassa az újságba, hogy a megyébe hol van disznyóbetegség! Ugy legalább megtagygyuk, hogy honnét jöhet hezzánk a veszedelem.

Hát a dolog ugy van, hogy a gazda a betegséget béjelentí, akkor az előjáróságnak köteleessége a hirt telegráfön, vagy külön fogadott postával ró k tön a főszögabíró urnak eeküdeni. Azeét íram a másik levelembé aszt, hogy a főszögabíró urat es a gazda értesítessé a veszedelemről, hogy tavaj, mikó egy disznyóm beteg lett, az egygyik szögámat eeküttem a bíróhoz, hogy jelenose bé a bajt; de mi történt, mi nem, a bíró csak más nap kütte bé a főszögabíró urnak s addég a disznyóm megdöglött s a káramat senki se fizette meg s hogy szótam eérte a bírónak, hát eactagatta, hogy idejibe béjelentettük neki a veszedemet.

A beteg disznyókat küön kell rekeszteni az egésségesektől, met a betegség erőssen sürü mésszel jó böven meg kell öntözni. Igy nehezen terjed a betegség. Tavaj nyáran az álatorvos úr nállunk — s ejsze másutt es, má aszt nem tudam — megrendeete az előjáróságnak, hogy a faluba minden disznyópajtás disznyóganés hejjet meszejjenek meg s megmagyarázta nekik, hogy mit s hogy csinájjanak. Aszt es megmonta, hogy a köcsöségeket az ország pénziből megfizetik.

Nagy vót a veszedelem a szomszéd faluba es; e mián oda kellett menynyen az álatorvos úr s nyugottan es ment, met a bíró megígérte, hogy végig járja a falut s mindent ugy tesznek, a hogy az álatorvos úr meghatta. De biza nem ugy történt, hanem ugy, hogy a bíró eeküdt két pógárt egygy csebrecke mésszel s egygy meszelővel, hogy meszejjék meg a disznyópajtákat. A pógárak be es meszeetek minden disznyópajtát ugy mind a pirizmat szokták, de a disznyógané még eszkebe se jutatt. A bíró pedéglen a peéztárossal beüt a korcsomába s jót ittak.

Az eén eéletemen es csak ugy meszeetek s hogy szótam, még aszt monták, hogy ez es kár, met ny se használ s az álatorvos es csak beszél, de ő se tud semmit. Hát az ijen meszelés nem es hasznát semmit, met 10 disznyó se maratt a faluba az enyimeken küjjele. Nem akartam a falut magamra haragítani; hát nem es szótam akkó semmit, de most megírom, hogy mit tettek tavaj, met félek, hogy esmet réjánk jó a veszedelem s ekkó újra csak ugy cselekednek, mind tavaj, de aszt eén es nem neezem s tük se neozzettek eel..

Tavaj eén mindent ugy csinátam, a hogy az álatorvos ur montá; de vettem es hasznát, met 30 kisebb-nagyobb disznyómból csupán csak 5 pusztút ee. Kárpótlást a falusbíró mián nem kaptam, de így es jobb vót, mind ha mind eepusztút vóna.

Nó de leiram, hogy mit csinátam eén az álatorvos úr taníttása után s abból megláthatad, hogy biza az álatorvos úr tud az álatakhaz, de ha mük szót nem fogadunk, a tanácsát nem követlytjük, hát hogy gyógyicsosa meg beteg álatunkat?!

Hát mük biza aszt tettük, hogy a dis. nyóemész-többe egy jó csomó meszet öntöttünk s a disznyópajtákat küjjele-bejjele, alól es, fejjel es jó vastagan beme-szeetük.

Az eéletem végibe van egygy szellérházam; abba a házba tettem egygy pásztorembert; attam neki fizetést, ételt s italt; annak a kicsi életnek a kapuját bészegesztük s az udvarára hajtatuk az egésséges disznyókat, hol étellel jól tartattuk ököt; kaptak firies vizet, árnyékat es jó levegőt.

Minden nap jóhajnalba, délbe es este megkeér-desztem a pásztortól, hogy van-e beteg disznyó.

Egygyetlen egygy betegedett ott meg s aszt rök-tön kivettük. A szalmafélét, ganét mind jól kitakarít-tuk; a földet, a hó utójára fektütt felástuk es kihor-tuk. A feredő tó vizit mind kieresztettük s tiszta vizet hörtünk belé.

János, a pásztor, az életről sehova ki nem ment, se oda teremtett lélek bé nem, soha, addig, a meddig a veszedelem el nem mit egésszen.

Igy montá az álatorvos ur; eén meg es tettem s jó hasznát láttam.

Elegét montak a faluba, hogy Jánost meg aka-ram hizlalni; hogy János es disznyó lesz utójára; de hát eén aszt nem bántam s nem es bánom most se; de a kik engemet kacoztak, azok bezzeg megbánták, hogy velem csufolkattak s hogy ugy nem tettek mind eén. Met az egéssz faluba az eén 25 disznyóman küj-jel tám 10 se maratt meg.

Ha baj van a disznyók között ecsém, hát kövezd a jótanácsat s ha nem követed s kárad leszez; magadat szidd, ne mást, met te vagy számár s nem más.

Székely Están,
csihési gazda.

* Szivesen látjuk a jövő számban.

Szerk,

Nyilt-tér.*

Köszönetnyilvánítás.

Felédhetetlen nőm, született Nagy Róza elhunytával ért nagy veszteségem alkalmából, mely fájdalom enyhítésére ismerősim és barátaim oly nagy számmal kerestek meg részvénytulajkozataikkal, hogy azokra egyenként válaszolni lehetetlen, fogadják tehát ez uton szívemből jövő hálás köszönetemet nemes részvétekkért.

Sz.-Udvarhely, 1898. július 4-én.

Gergely János.

*Az e rovatban megjelent közleményekért nem vállal felelősséget a szerk.

HIVATALOS RÉSZ.

15739—98. alispáni szám. Udvarhelyváros polgármestere és valamennyi községi elöljáróságnak. Közönségre tétel végett értesitem, hogy Kis-Küküllő vármegye Szt.-Ernye és Bun községek sertés állományában sertésvész lépven fel, ezen községek zár alá helyezettek. Sz.-Udvarhelyt, 1898. július 2-án. Jakab Gyula, alispán.

15790—98. alisp. sz. Udvarhelyváros polgármestere és valamennyi községi elöljáróságnak. Közönségre tétel végett értesitem, hogy Pálta községben a szájszél- és körömfájás járvány megszűnve, a község az elrendelt zárlat alól feloldatott. Sz.-Udvarhelyt, 1898. július 1-én. Jakab Gyula alispán.

15836—98. Udvarhelyváros polgármestere s valamennyi községi elöljáróságnak. Közönségre tétel végett értesitem, hogy Kis-Solym s községben sertés vész lépven föl, a község zár alá helyeztetett. Sz.-Udvarhelyt, 1898. július 2-án. Jakab Gyula, alispán.

15890—98. alisp. szám. Udvarhely város polgármestere s valamennyi községi elöljáróságnak. Közönségre tétel végett értesitem, hogy Kis-Küküllő vármegye Kis-Ekmező község sertés állományában sertés vész lépven fel, a község zár alá helyeztetett. Sz.-Udvarhelyt, 1898. július 4-én. Jakab Gyula, alispán.

15993—98. alisp. sz. Udvarhelyváros polgármestere és valamennyi községi elöljáróságnak. Közönségre tétel végett értesitem, hogy a kisküküllővármegyei Szépmező és Sovényfalva községekben fellépett sertésvész járvány megszűnve, ezen községek a zárlat alól feloldattak. Sz.-Udvarhelyt, 1898. évi július 5. Jakab Gyula, alispán.

16255—98. alisp. szám. Udvarhely város polgármestere és valamennyi községi elöljáróságnak. Közönségre tétel végett értesitem, hogy Janosfalva községben a sertés vész járványosan fellépett a község zár alá helyeztetett. Sz.-Udvarhelyt, 1898. július hó 7-én. Jakab Gyula, alispán.

16309—98 alisp. szám. Udvarhely város polgármestere és valamennyi községi elöljáróságnak. Közönségre tétel végett értesitem, hogy Bagy községben a sertésvész járványosan fellépett, a község zár alá helyeztetett. Sz.-Udvarhelyt, 1898. július 7-én. Jakab Gyula, alispán.

HIRDETÉSEK.

2409—898. tkkvi szám.

Hirdetmény!

A sz.-udvarhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közönségre tétel, miszerint a székelyegyeleti első takarékpénztár vegrehajtónak Gerő Mihály, Kedves Domokos kadicfalvi lakosok vegrehajtást szorvedó ellen 225 frt s jár. kielégítése végett ezen kir. törvényszék területéhez tartozó, a kadicfalvi 235. sz. tjkvbe felelő alperes Gerő Mihály, másik felelő neje Kovács Mari nevere ir A - 282 hr. sz. kert 60 frt, 283. 284 hr. sz. kert 40 frt, 2614 hr. számú szántó 10 frt kiküldési arban az 1881. évi LX. t.-cz. 156 §. értelmében egészen, a kadicfalvi 178. tkvben felelő alperes Kedves Domokos, felelő tartulajdonos Mihály Veronika nevere ir A - 1189 hr. számú szántó 20 frt kiküldési arban az 1881. évi LX. t.-cz. 156 §. értelmében a kadicfalvi 271. tkvbe Kedves Domokos alperes nevere ir A - 1—15 rend szám alatti külsőség 131 frt kiküldési arban az 1898. évi július hó 18-ik napjának d. e. 9 órákor kadicfalva községében megartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőknek elfognak adni.

A venni szándékozók a becsárnak 10 százalékat készpénzben, vagy óvadékképes papírban kötelesek a kiküldött kezéhez letenni.

Az árverési további feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. tkkvi hatóságnál megtekinthetők.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság Sz.-Udvarhelyt, 1898. április hó 28-án.

Gyorfy Titus,
kir. törvényszéki egyes bír.

4440—98. k. ig. sz.

Pályázati hirdetmény.

A székelyudvarhelyi községi elemi iskolánál a harmadik tanítói szék, melylyel 500 frt fizetés és 100 frt lakpénz van összekötve, betöltendő lévén, arra ezennel pályázat hirdettetik.

Pályázni kívánók kellően felszerelt folyamodványaikat, melyhez keresztlevél és tanítói oklevél feltétlenül melléklendő, f. évi augusztus 10-ig a sz.-udvarhelyi községi iskolaszék elnökségéhez pontosan terjeszsek be, mert a határidőn túl érkező folyamodványok nem fognak figyelembe vétetni.

Sz.-Udvarhely, 1898. július hó 8-án.

Demeter Dénes,
h. polgármester.

Nyomatott a kiadótulajdonos Betegh Pál könyvnyomdájában Székely-Udvarhelyt, 1898.

A SZÉPSÉG APOLÁSÁHOZ.
Eddig el nem ért HATÁS.

Dus választék: Illatszerek dobozok, (casetták) illatos szappanok, arckenőcs (crème), haj és hajszkenő, brillantin, hölgy-por, fogpor, fogszappan. szájvizek, fenyőerdő szoba-illat permetezővel együtt beszerezhetők a legjutányosabb árak mellett:

Gál János
dohány és különlegességi nagyáruudájában Székely-Udvarhelyt.

VALÓDI Kiehauser-féle gráci illatszerek.

1—898. sz.

Pályázati hirdetmény.

Küküllő-Keményfalva nyári menedékháza felügyelői állására ezennel pályázatot hirdetek.

Fizetés havi 10 forint és szállás. Határidő folyó hó 15-ike.

Keményfalva, 1898. július 1.

Sebők Márton,
főbíró.

BOR

valódi szőlőléből, különböző minőségekben csakis

FERNENGEL GYULA

Jóhírű pinceszében Székely-Udvarhelyt (Kossuth-utca) kapható a következő árakban: Literenként 30 krtól 1 frt 20 krig. 5 literen felül 26 krtól 1 frt 10 krig. Nagyban adó nélkül 56 lit. hordókban hektónként 20 frtől 38 frtig.

Részletes árjegyzék s minták ingyen és bérmentve.

erdélyi hegyi borok

TEU RSCH B. JÓZSEF
pinceszéből
(Segesvárt, Erdélyben)

Árjegyzék kivonata:

Nagy-Küküllőmenti 1896-beli	1 liter	36 kr.
Marosmenti	1 liter	40 kr.
Kis-Küküllőmenti	1 liter	42 kr.
Bolkácsi	1 liter	60 kr.
Dánosi	1 liter	65 kr.

üveg nélkül. Az üvegekért 7 kr fizetendő és ugyanez árbau tisztán kimosva visszavétetnek.
Főraktár: **GÁL JÁNOS** fűszer- és csemegeüzletében Székely-Udvarhelyt (Kossuth-utca).

Meghívó.

A székelyudvarhelyi kerületi betegsegélyző pénztár 1898. július hó 17-én délelőtt 10 órákor a város közgyűlési, termében, tekintet nélkül a megjelent tagok számára

rendkívüli közgyűlést tart,

melyre a közgyűlési tag urak ezennel meghivatnak.

A közgyűlés tárgya:

1. Kereskedelemügyi m. kir. Miniszter urnak 24120 - 898. VIII. számú leirata, mely szerint a 2 százalék járuléknak 3 százalékra való felemelése tárgyalandó.

2. Esetleges indítványok, melyek azonb a 8 nappal a közgyűlést megelőzőleg írásban beadandók az elnökséghez.

Sz.-Udvarhely, 1898. július 3-án.

Az igazgatóság.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves hásiszer ellentét az 186 megpróbáltatásnak, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölőként alkalmazták Rósvényinnél, csúznál, tagazagatásnál és meghűléseknel és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyarkorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű hásiszer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegekben árban majdnem minden gyógyszerárban késeltetve van; főraktár: Török József gyógyszerészmű Budapestben. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbértéktől utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter orszéjgyezés nélkül mint nem valódi utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT.

Kapható Székely-Udvarhelyt Nagysolymosi Koncz Armin gyógytárában.

Budapesti uri- és gyermekruha-áruház!

Legelőbb bevásárlás!

Székely-Udvarhelyt (Kossuth-utca).

Van szerencsém értesíteni Székely-Udvarhely város és Udvarhelyvármegye n. é. közönségét, hogy a budapesti Pollák Testvérek elsőrendű saját gyári műhelyben különösen elkészített, nagyválasztéku férfi-, fiu- és gyermekruha-áruházából e vármegye igényeinek teljesen megfelelő raktárt voltam szerencsés nyerhetni

E dusraktárban állandóan itt még nem létezett árak mellett szolgálók kisebb-nagyobb gyermekruhákat minden minőségben, kamgarn- és gyapjuszövet sakkó-öltönyöket, galléros köpenyeket, téli rokkokat, r ö v i d-, tavaszi és őszi, Mikádó-, bórós, hosszú és rövid kabátokat, utazó-bundák- és lábzsákok-, angol-bőr csizmanadrágokat stb. stb. Raktárommal az országos vásárokat is látogatom.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyok és maradok kész szolgálattal

Kollát Lajos, szabómester.

ORBÁN, NAGY ÉS TAMÁS

CZIPŐÜZLETE
SZÉKELY-UDVARHELYT

elvállal minden e szakmába vágó megrendeléseket a legújabb divat szerint, kiváló esinnal, a legjobb anyagból, pontos elkészítés mellett, ugy minden javítást.